

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

**Кафедра технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики
в дошкільній освіті**

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г.КОРОЛЕНКА**

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції

(2-3 березня 2023 року)

м.Харків

УДК 37.091.33:004

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК В.В – доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В.Сташиса Національної Академії правових наук України.

ДОЦЕНКО С.О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПОНОМАРЬОВА Н.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАРАРАК Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАНЬКО Т.П. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ЧАПЛИГІНА А.Б. – доктор біологічних наук, професор, професор, завідувачка кафедри зоології, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ОЛЕФІРЕНКО Н.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри інформатики, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 3 від 15 березня 2023 року)*

Цифрова трансформація освіти та науки : матеріали I Всеукраїнських науково-практичної конференції, 2-3 берез. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 272 с.

У збірнику відображено тези I Всеукраїнської науково-практичної конференції, метою якої було об'єднання українських науковців для обговорення актуальних проблем цифровізації освіти і науки; обмін досвідом та науковими розробками, презентування своїх новаторських ідей, які можуть привернути увагу широкого кола фахівців і стати предметом дискусії.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023

Кічак Б. THE MAIN WAYS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATION WITH THE HELP OF DIGITAL INTEGRATION	107
Липська А. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	110
Лі Хайцзюань. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	116
Майстриук І. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В САМООСВІТІ ШКОЛЯРІВ.....	120
Молчанова Д. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ОРГАНІЗАТОРСЬКІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	122
Собченко Т., Желізняк О. ЦИФРОВІ СЕРВІСИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	125
Петренко Л. ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У НАУКОВІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	129
Пирха Н. МАТЕМАТИЧНА КУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ШКОЛЯРА.....	134
Чжан Ітін . ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	136
Чжоу Ань . ЦИФРОВІ СЕРВІСИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ УЧНЯ	140
Ярцева Д., Ярцева М. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ “BODY INTERACT” ПРИ НАПИСАННІ УЧБОВОЇ ІСТОРІЇ ХВОРОБИ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ІНОЗЕМНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	142
<i>Секція 3. Інновації в умовах цифрової трансформації освітнього середовища</i>	
Абрамова О., Пеняк Ю. РОЗВИТОК НЕФОРМАЛЬНОГО ТА ІНФОРМАЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	146
Бакай С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ СЬОГОДЕННЯ.....	150

and move in the direction of digitalization of education for Ukrainian schoolchildren, students, and teachers. Without a smart nation, we will not have a bright future.

Література:

1. Як реформувати українську освіту — рекомендації Світового Банку. URL: <https://osvitoria.media/experience/yak-reformuvaty-ukrayinsku-osvitu-rekomendatsiyi-svitovogo-banku/>
2. Цифрова трансформація освіти і науки – МОН. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki>
3. The Advantages of Digital Education. URL: <https://www.d2l.com/en-eu/blog/advantages-of-digital-education//>

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Анна ЛИПСЬКА

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти, факультет дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків

У процесі формування корисних для суспільства та стійких форм повсякденної поведінки у природі, у побуті та громадських місцях важливі правильно певні цінності-критерії, які слугуватимуть важливими орієнтирами для здійснення процесу формування культури особистості у дітей у період дошкільного дитинства та його подальшого моніторингу.

Виховання у дошкільнят основ культури особистості за допомогою використання сучасних технологій – актуальна тема дошкільної освіти. Використання традиційних методів та форм виховання дітей до грамотного застосування інноваційних технологій, дозволяють задіяти всі основні механізми розвитку культури особистості людини з урахуванням вікових особливостей дошкільнят підходів, сприяють формуванню ціннісних орієнтацій, стимулюванню мотивації та оціночних суджень, збагаченню досвіду

вербального та реального поведінки за допомогою створення індивідуальних освітніх траєкторій культурної освіти.

Культура спілкування – невіддільна частина культури особистості, яку розуміють як готовність до емоційно-позитивного спілкування з іншими людьми через використання моральних моделей міжособистісного спілкування, способів, інструментів, правил, прийомів та інших засобів мови адекватній обстановці, меті та змісту висловлювання. У процесі виховання культури спілкування дошкільнят важливо формувати систему знань, умінь і навичок адекватної, тактичної та доброзичливої поведінки в різних ситуаціях спілкування, тобто готовність добровільно виконувати моральні та етикетні норми при спілкуванні з дорослими та однолітками, засновані на повазі та доброзичливості, з використанням відповідного словникового запасу та норм обігу, заохочувати прояв ввічливої вербальної поведінки під час розмови по телефону, перебуваючи в громадських місцях та побуті тощо.

Виховання культури спілкування тісно пов'язане з формуванням культури мови, яка передбачає оволодіння нормами літературної мови, основними правилами вимови, наголосу та грамотного оформлення своєї думки за допомогою використання багатства словникового запасу та виразних засобів мови в різних умовах спілкування. У роботі з дошкільнятами важливо формувати ціннісні відносини до етикетних норм та прагнення до самостійного та сталого використання етикетних формул у процесі взаємодії з однолітками та дорослими, позитивну спрямованість на партнерство у спілкуванні та поведінці, вправляти в умінні підтримувати доброзичливу атмосферу спілкування та запобігати конфліктам, уважно вислуховувати вказівки старших і говорити без крику, володіючи силою голосу або різними інтонаціями, і не вульгаризувати мову словами-бур'янами, заохочувати вміння спокійно та скромно тримати себе під час розмови.

В останні роки виникла необхідність виховання у дошкільнят культури ведення розмови по телефону. Працюючи у цьому напрямі, доцільно забезпечувати: розуміння дітьми недоречності дуже ранніх і дуже пізніх

дзвінків по телефону своїм друзям та знайомим, які в цей час можуть спати або збиратися до дитячого садка; формування вміння дотримуватися тривалості розмови та заохочення прагнення до живого спілкування; вміння дотримуватися правил ввічливості в процесі телефонної розмови.

Культура поведінки у громадських місцях як частина загальної культури особистості включає сукупність норм і правил поведінки людини в системі значущих і життєво важливих відносин до людей, предметів матеріальної та духовної культури вулиці, у транспорті, музеї, магазині та ін.

У дошкільному віці важливо звертати увагу на виховання культури побуту, що включає сукупність ціннісно-цільових орієнтирів, естетичних смаків та переваг про матеріальний благоустрій, а також функціональний та раціональної організації повсякденного життя людей. У період дошкільного дитинства важливо познайомити дітей з особливостями життя та побуту свого та сусідніх народів, ключовими складовими домашньої та затишної обстановки житла, важливістю дотримання гігієнічних, естетичних вимог та норм безпеки, зробити дитину активним учасником процесу благоустрою свого будинку та групового приміщення, виховуючи художній та естетичний смак.

Інформаційна та медіокультура сучасної особистості – одна з важливих граней культури сучасної людини, пов'язану з інформаційним аспектом життя людей, і є сукупністю інформаційного світогляду та системи знань та навичок, що дозволяють використовувати сучасні технічні засоби та інформаційні технології для задоволення інформаційних потреб, отримання, обробки та зберігання текстової, графічної, звукової та іншої інформації. Закладаючи основи інформаційної культури у дошкільнят, слід формувати систему знань та вмінь щодо здійснення інформаційної комунікації, заснованих на їх пізнавальних інтересах, заохочувати комунікативну активність дитини на всіх етапах роботи з інформацією, актуалізувати емоційно-позитивний та особистісно значущий інтерес до оволодіння різними засобами інформації, розвивати креативність як сенсорно-творчу здатність дитини шукати та інтерпретувати інформацію, формувати вміння мобільно реагувати на

інформаційні зміни, збагачувати досвід самостійної роботи з інформаційними джерелами. В умовах раннього та іноді неконтрольованого батьками занурення дитини в мультимедійне середовище важливо формувати у дошкільнят адекватну медійну віку потреба, а також розширювати обізнаність про можливості та обмеження технічних пристроїв, розвивати здібності до сприйняття та критичного оцінювання медіа-творів та медіа-інформації, формувати готовність розуміти соціальні та етичні наслідки, що виникають у цифровому світі.

Бази правової культури дошкільника являє собою систему морально-правових уявлень, суджень та ціннісних орієнтацій особистості та готовність особистості жити, спілкуватися та взаємодіяти з людьми, спираючись на моральні норми та дотримання закону. Закладаючи основи правової культури у дітей у період дошкільного дитинства, важливо формувати морально-правові уявлення про права і свободи людей, позитивну і розвинену правосвідомість, що будить до правомірних дій і вчинків, розвивати здатність критично оцінювати прийняті правові знання, формувати вміння захищати свої права, виховувати почуття справедливості та розуміння загальної рівності прав та можливостей.

Культура статево-рольової (гендерної) поведінки розуміється як система ціннісно-цільових гендерних установок і знань, толерантного ставлення до представників своєї та протилежної статі, мотивів до прийняття статево-рольового образу, засвоєних якостей мужності та жіночності, що сприяють виконанню соціально схвалюваних статево-рольових дій під час спілкування з іншими людьми. Закладаючи основи культури гендерної поведінки у дітей дошкільного віку, важливо сформувати уявлення про відмінності хлопчиків і дівчат і особливості їх гендерної поведінки, про зовнішні та внутрішні аспекти мужності та жіночності, про свої статево-рольові функції в майбутньому і актуалізувати їх позитивне прийняття, формувати вміння диференціювати себе від представників іншої статі.

Культура здоров'я – це ціннісне, усвідомлене ставлення особистості до власного здоров'я, що виявляється у конструктивній поведінці, спрямованій на попередження та подолання хвороби. Основу культури здоров'я дошкільника складає сукупність ціннісно-потребових та практично придбаних або засвоєних знань, навичок та способів діяльності, спрямованих на здоров'я збереження. Працюючи в цьому напрямку з дошкільнятами, доцільно формувати систему уявлень про здоров'я, здоровий спосіб життя, способи оздоровлення або підвищення внутрішніх резервів організму як складних соціально особистісних та психофізіологічних явищ.

Культура міжнаціонального спілкування – система моральних цінностей та переконань, форм і способів поведінки, що регулюють міжкультурну взаємодію та взаєморозуміння. В умовах створення полікультурного освітнього простору важливо в період дошкільного дитинства формувати культуру міжнаціонального спілкування, виховувати повагу до полікультурного різноманіття та людей різних національностей, заохочувати прагнення дотримуватись морального такт стосовно етнокультурної спадщини та національної специфіки, прояв інтересу до досягнень етнокультури та життя різних держав і народів, привчати виявляти інтерес до однолітка іншої національності, стимулювати ініціативність та схильність дошкільника повернути увагу однолітка іншої національності до своїх дій, демонстрування власних можливостей, схвалювати готовність дошкільника до взаємодії з однолітком іншої національності та його бажання діяти спільно.

Екологічна культура полягає в сукупності екологічно розвиненого свідомості, емоційно-чуттєвої та діяльнісної сфер особистості, соціального досвіду взаємодії з найближчим природним оточенням. Закладаючи основи екологічної культури у дошкільнят, необхідно стимулювати та заохочувати їх інтерес до об'єктів навколишнього природного світу, виховувати бажання брати участь в екологічно орієнтованій діяльності, заохочувати позитивні емоційні реакції при зустрічі з прекрасним у природі та прагнення передати свої почуття в доступних видах дитячої творчості, формувати готовність дотримуватися

правил ведення на вулиці, у транспорті та інших місцях перебування, щоб не заподіяти шкоди довкіллю, заохочувати готовність надавати природоохоронну допомогу нужденним, стимулювати прояв усвідомлено-правильного ставлення до школярів безпосередньо до самої природи у всьому її різноманітті, а також виховувати повагу до людей, які охороняють і творять її, тощо.

Особливий інтерес представляє технологія організації «гостинних днів», тобто днів зустрічей дошкільнят різних вікових груп, під час яких вони систематично можуть брати участь у різноманітній діяльності за власним вибором збагачувати досвід вербальної та реальної культурної поведінки. Для формування основ культури особистості ефективними слід вважати такі види «гостьових днів»: 1) «Творчі майстерні»; 2) «Ігровий день»; 3) «Клуб за інтересами».

Технологія «Портфоліо» значуща для відстеження індивідуальних досягнень кожного дошкільника в умовах дошкільній освіті та сім'ї. З метою формування культури особистості у дошкільника поряд з традиційними рубриками можна включити ряд розділів або пунктів, які відобразатимуть процес залучення до соціо- та етнокультурної спадщини. Наприклад, розділи: «Дерево добрих справ», «Я люблю...», «Мені подобається...».

У практиці дошкільної освіти стали активно використовувати інтерактивну технологію для навчання, спрямовану на освоєння знань та формування у дітей важливих соціально значущих якостей та умінь за допомогою реальних або вигаданих ситуацій.

Таким чином, в дошкільній освіті важливе значення набувають технології організації культурних практик дитини, у процесі яких збагачуються соціокультурні знання, досвід культурної діяльності, що забезпечує наступність існування культури між поколіннями.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу від 22.01.2021:
URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876>

2. Абітова Г. Т. Формування основ інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку засобами соціально-культурної діяльності: дис. канд. пед. наук: 13.00.05. С. 220
3. Андрущенко Т. К. Формування ціннісного ставлення до власного здоров'я в дітей старшого дошкільного віку : дис. канд. пед. наук : 13.00.08 / Андрущенко Т. К. К., 2007. С. 258
4. Грицишина Т. І. Інноваційна освіта – дошкільнятам. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2017
5. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за ред. О.В. Низковської. Тернопіль: Мандрівець, 2017. С. 256
6. Лисенко Н. В. Еко-око : дошкільник пізнає світ природи : навчально-методичний посібник / Н. В. Лисенко. К. : Слово, 2015. С. 352
7. Машовець М. Трудове виховання дітей дошкільного віку: пошук нових ідей. *Інноватика у вихованні*. 2018.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Лі ХАЙЦЮАНЬ

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
м. Харків

У відповідь на суспільні виклики сучасна система освіти розбудовується на засадах впровадження інновацій, серед яких чинне місце належить цифровим технологіям. Упровадження цифрових технологій, дозволяє не тільки покращити ефективність освітнього процесу, а й за суттю впливає на всі його складові і спричинює якісні зміни як у навчанні, так і у викладанні.

Як свідчить досвід, учителі закладів загальної середньої освіти незалежно від предметної спеціалізації вже мають певний рівень володіння базовими ресурсами цифрових технологій - активно працюють з мультимедійним обладнанням, досить вільно користаються інформаційними освітніми інтернет-ресурсами, створюють власні цифрові освітні розробки, мають навички спільної роботи в різноманітних освітніх середовищах, опанували засоби онлайн-комунікації в освітньому процесі тощо.

Водночас, кожна освітня галузь має певні особливості і потребує застосування ще й спеціалізованих засобів цифрових технологій. Такі виражені